

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 962/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koronapandemian kansanterveydellisistä vaikutuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Marko Asellin/ sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 962/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä koronapandemian aiheuttamien kansanterveydellisten haasteiden suhteen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Liikkumisen polarisaatio on tutkimusten mukaan kasvanut eri väestöryhmissä viime vuosina ja koronapandemia on lisännyt tätä kehitystä entisestään. Osa ihmisistä liikkuu entistä enemmän ja osa liikkuu entistä vähemmän. Pandemian aikana myös liikunnan muodot ovat muuttuneet. Sisälajeista ja ryhmäliikunnasta on siirrytty ulkoilemaan ja liikkumaan luonnossa.

Liikkumisen edistäminen edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallinnonalojen välillä. Sosiaali- ja terveysministeriön alainen Kansanterveyden neuvottelukunta ja opetus- ja kulttuuriministeriön alainen Liikuntapolitiikan koordinaatioelin toimivat tässä merkittävinä yhteistyön rakenteina. Valtioneuvoston periaatepäätös hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä painottaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista väestössä. Kansanterveyden neuvottelukunta jaostoineen on aloittanut työnsä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Myös kymmenen hallinnonalan muodostaman Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen työ tähtää erojen vähentämiseen väestön hyvinvoinnissa, terveydessä ja liikkumisessa. Koronapandemian tuomat haasteet vahvistavat edelleen näiden tavoitteiden ja niitä seuraavien konkreettisten toimenpiteiden merkitystä.

Kansalliset liikunnanedistämishjelmat ovat merkittävässä roolissa eri ikäryhmien liikkumisen edistämisessä. Varhaiskasvatusyksiköihin, kouluihin, opiskelu- ja työpaikoille rakennetaan fyysisesti aktiivisia toimintakulttuureja. Harrastamisen Suomen mallin myötä koulupäivän yhteyteen rakennetaan kaikille lapsille ja nuorille mahdollista, maksutonta harrastustoimintaa. Liikunta- ja urheiluseurojen toiminnan turvaaminen pandemian aikana ja sen jälkeen on erittäin tärkeää, jotta lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus palata mukaan matalan kynnyksen seuratoimintaan.

Ikäihmisille arkiaktiivisuuden merkitys on keskeinen toimintakyvyn ylläpitämisen näkökulmasta. Kotona asuvat ikäihmiset saavat arkiliikuntaa koti- ja pihatöistä. Toimintakyvyltään heikentyneille ikäihmisille tarjotaan tukea, esimerkiksi ulkoiluystäviä, riittävän liikkumisen ja ulkoilun turvaamiseksi. Ikäihmisen omaisilla ja lähipiirillä on terveydenhuollon ja järjestöjen rinnalla ratkaiseva vaikutus liikkumiseen kannustamisessa ja avun antamisessa. Pandemian jälkeen tuleekin yhteisvoimin kannustaa ikäihmisiä osallistumaan kuntien ja järjestöjen ohjattuihin liikuntaryhmiin. On myös tarjottava yksilöllistä liikuntaneuvontaa niille henkilöille, jotka tukea tarvitsevat.

Pandemian jälkeen on mahdollistettava laajasti erilaiset liikkumismuodot, tarjottava matalan kynnyksen liikkumismahdollisuuksia sekä kannustusta ja tukea liikunnallisen elämäntavan rakentamiseen. Yksilöllisen liikuntaneuvonnan merkitys kannustamisen ja tuen välineenä nousee entistäkin tärkeämpään asemaan, jotta pandemian aikana liikuntaa vähentäneet tai sen kokonaan lopettaneet ihmiset saavat uuden kipinän liikkumiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa toteutetaan jo huomattavassa määrin prosessinomaista liikuntaneuvontaa sote- ja liikuntasektorin sekä järjestöjen yhteistyönä. Sosiaali- ja terveysministeriö haluaa vahvistaa entisestään tätä palveluketjujen rakentamistyötä ja sen vaikuttavuutta. Liikuntaneuvonnan edistäminen onkin sisällytetty ministeriön keskeisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuksiin: hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen periaatepäätöksen toimenpiteisiin, Tulevaisuuden SOTE-keskus –ohjelmaan, Ikäohjelmaan, Työkykyohjelmaan sekä Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto Palkon antamaan Elintapaohjauksen ja omahoidon suositukseen.

Helsingissä 11.1.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru